

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський національний університет будівництва і архітектури

**КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ:
ПЕРЕДДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ**

Завдання та методичні вказівки до виконання курсової роботи
для студентів VI курсу архітектурного факультету,
галузі знань 19 «Архітектура та будівництво»,
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»,
спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища»

Київ 2020

УДК 72
К 64

Укладач В.А. Щурова, канд. арх., доцент

Рецензент Ю.С. Рябець, канд. арх., доцент

Відповідальний за випуск В.О. Тімохін, д-р арх., професор

Затверджено на засіданні кафедри дизайну архітектурного середовища, протокол № 5 від 21 листопада 2019 року.

В авторській редакції.

Концептуальне проектування: переддипломний проєкт: завдання
К64 та методичні вказівки до виконання курсової роботи / уклад. В.А. Щурова. – Київ : КНУБА, 2020. – 28 с.

Містять вимоги і рекомендації щодо організації студентів під час виконання курсової роботи 11 семестру – переддипломного проєкту та полегшення підготовки вихідних матеріалів до випускної роботи.

Призначено для студентів VI курсу архітектурного факультету галузі знань 19 «Архітектура та будівництво», спеціальності 191 «Архітектура та містобудування», спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища».

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Переддипломний проєкт – це перший етап роботи студента над випускною освітньо-кваліфікаційною роботою.

Мета переддипломного проєкту до освітньо-кваліфікаційної роботи – забезпечити повноцінний склад вихідних матеріалів, розробити програму-завдання, представити пошукові проєктні розробки альтернативних варіантів щоб заощадити час для якісного й своєчасного виконання випускної роботи.

Сучасний спеціаліст для подальшої успішної діяльності за фахом повинен вміти самостійно розв'язувати поставлені творчі завдання із застосуванням набутих під час лекцій теоретичних знань, в ході занять з архітектурного проєктування – професійних та практичних навичок.

Робота по обраній темі починається з ознайомлення і натурного обстеження місця проєктування. Студент має проаналізувати та зафіксувати візуально характерні точки сприйняття, композиційні осі, акценти і домінанти існуючої забудови, яка буде чинити вплив на об'єкт проєктування.

Студенти мають отримати **знання**:

- змісту та вимог до оформлення проєктної документації;
- чинних нормативних даних;
- основ передпроєктних науково-дослідних та новаторських практичних розробок;
- спеціальні знання з нових конструктивних рішень та підбору сучасних матеріалів з урахуванням специфіки обраної теми.

Результат позитивного виконання переддипломного проєкту – **вміння**:

- розв'язувати творчі архітектурні завдання;
- самостійно розробляти програму-завдання на проєктування;
- оволодіти методикою варіантного та альтернативного проєктування;
- аналізувати містобудівну ситуацію і визначати фактори, що впливають на вибір архітектурно-планувального та об'ємно-просторового рішення;
- застосовувати навички у подальшій роботі над дипломним проєктом або практичною частиною магістерської роботи.

Підвищення якості підготовки студентів до виконання дипломних проєктів шляхом вирішення таких **завдань**: натурне обстеження і фотофіксація території майбутньої забудови, порядок розробки проєктної

документації, обрання індивідуальної методики проєктування, вивчення аналогів світового досвіду проєктування та об'єктів, які пропонувалися іншими архітекторами на цьому місці проєктування. Для складання АПЗ (архітектурно-планувального завдання) слід ознайомитись з нормативними матеріалами, проектною документацією до розробки аналогічних об'єктів.

У нагоді стануть методичні вказівки, посібники, конспекти лекцій і монографії, написані викладачами випускаючої та інших кафедр факультету, що охоплюють майже усі типи будівель і споруд. Корисно продивитися альбоми захищених дипломних проєктів різних років.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Концептуальне проєктування триває протягом 11 семестру навчального року і передусє дипломному проєкту. У цьому семестрі студенти розробляють два проєкти, основна увага в яких має приділятися ідеї, схемам розвитку і формуванню футурологічного розуміння архітектурного середовища.

На етапі виконання переддипломного проєкту студент обирає тему, яка відповідає науково-практичному спрямуванню кафедри з огляду на особливості спеціалізації. Студент має можливість обрати тему дипломного проєкту із запропонованих викладачами кафедри. Позитивною є практика проєктування реальних об'єктів, завдання до яких пропонуються на початку навчального року викладачами кафедри, сумісниками, які паралельно працюють у творчих майстернях. Заохочується й участь в міжнародних конкурсах, вимоги яких відповідають тематиці та обсягу випускної кваліфікаційної роботи.

За темою дипломного проєкту, що конкретизуються у ході розробки, складається програма-завдання для подальшого проєктування і на рівні фор-ескізу виконуються два альтернативних варіанти проєкту. За критеріями оцінки кількісних і якісних показників обирається кращий варіант, який буде основою для розробки ескізного проєкту.

Тема у робочому порядку затверджується на засіданні кафедри, відбувається попередній розподіл по керівниках дипломного проєкту залежно від тематики та погодинного навантаження викладача за річним планом навчальної роботи. На цьому етапі керівник може надати рекомендації щодо початку роботи, направити у потрібне русло та скоригувати тему відповідно до свого наукового та практичного профілю і наявності допоміжних матеріалів. Переддипломний проєкт являє собою практичну частину дипломної роботи за освітньо-науковою та освітньо-професійною магістерськими програмами, яка стосується проєктної розробки будівель та комплексів різного призначення.

До початку роботи над дипломною роботою студент повинен скласти завдання на проєктування, мати вихідні дані й опорний план об'єкта проєктування, якісну топооснову в М 1 : 2000. До початку роботи над дипломним проєктом також студент зобов'язаний зібрати передпроектні матеріали і подати їх у вигляді реферату.

На першому ввідному занятті студенти отримують інформацію про важливість етапу переддипломного проєктування та передпроектного аналізу для подальшого успішного виконання дипломної роботи. Аналізуються запропоновані кафедрою теми та обговорюються сучасні напрямки і тенденції в дизайні архітектурного середовища України та інших країн світу. Акцентується увага на найбільш корисних та своєчасних темах для міст країни, зокрема Києва, де випускники виконують дипломний проєкт. Як свідчить практика, більшість робіт виконується

саме для Києва або прилеглих міст – рідних для студентів, які приїхали до Києва на навчання.

На прикладах розповідається про важливість обґрунтування теми, визначення її актуальності та перелік правових норм і документів, завдяки яким можна визначитися з доцільністю обраної студентом теми та місця для проєктування. Для магістрів, які навчаються за освітньо-науковою програмою і вже обрали напрямок наукового дослідження, пропонується допомога у підборі об'єкта проєктування, який найбільшим чином відповідатиме впровадженню очікуваних результатів. Після вибору типу будівлі є можливість ознайомитися з викладачами та їхніми переважними професійними спрямуваннями в рамках тематичної наукової та практичної роботи кафедри, які заявлені у списку на дипломне проєктування.

Друге заняття присвячується підготовці до семінару, уточненню тем, після попередньої зустрічі з майбутніми керівниками, коригуванням назви теми та ділянки проєктування. До самостійної роботи відносяться: ознайомлення з історичними даними про ділянку проєктування, конкурсними або нереалізованими проєктами, які пропонувалися для будівництва на цій території. Треба проаналізувати, чому попередні проєкти не отримали свого впровадження. Важливим етапом є проведення натурного обстеження ділянки проєктування, аналіз містобудівної ситуації, діагностика сучасного стану оточуючої забудови або проєктних пропозицій щодо розпланування прилеглої території. Підбір та аналіз аналогів на початковому етапі також мають чимале значення для того, щоб відчувати масштаб обраного типу будівель і споруд, подивитись, які проблеми стояли перед архітекторами, що займались аналогічною темою.

Після проведення семінару починається підготовка програми-завдання на проєктування. На відміну від попередніх проєктів програму-завдання студентові треба розробити самостійно з проведенням усіх необхідних розрахунків та уточненням даних під контролем викладача переддипломного проєкту. Такий спосіб роботи запропонований з огляду на те, що студенти можуть запроваджувати нові концептуальні теми, пов'язані зі специфікою пошуків нових рішень на базі магістерського дослідження. На цьому етапі можна активно починати робити начерки образного рішення, формувати творчий альбом ідей, в який записувати та замальовувати усі думки, що починають приходити по темі проєкту, формулювати враження від ділянки проєктування, ставити запитання і відповідати на них.

При затвердженій програмі можна приступати до виконання клаузурних нарисів та розробки двох альтернативних варіантів фор-ескізів. Виконання нарисів ведеться довільними графічними засобами з використанням ручної або комп'ютерної графіки. Коригування вибраного образу, на виготовлених робочих макетах в аудиторному порядку веде до закріплення концепції двох альтернативних варіантів, які мають бути представлені для подальшої розробки.

Робота над проєктом починається з виправлення помилок в обраному варіанті, доопрацювання функціональної схеми, генерального плану, схем транспортних і пішохідних зв'язків, схеми озеленення. Після уточнення архітектурно-образного та конструктивного рішень виконуються креслення розгорток, розрізів, планів, візуалізація об'єкта проєктування.

Підготовка до семінару по обраній темі – важливий початковий етап збору вихідних матеріалів, які будуть використані у подальшій роботі. Студент шукає підтвердження актуальності теми, прослідковує її зв'язок з державними програмами тощо. Вивчаються законодавчі документи, новіший генеральний план міста та тенденції його розвитку. Якщо кваліфікаційна робота має наукове спрямування, то увага приділяється також зв'язку з науковими програмами, планами, темами. Практичні пропозиції випливають з результатів дослідження, тому переддипломний проєкт є своєрідним пошуком шляхів доведення гіпотези. Презентація до семінару – стадія формування перших думок про ділянку проєктування та функціональне призначення проєкту. Виявлення обмежень при формулюванні проєктної мети та концептуального пошуку.

Для вибору ділянки на проєктування та коригування теми перед семінаром необхідно порадитись зі своїми керівниками. Для виступу на семінарі слід підготувати презентацію, в якій мають бути представлені: повна назва теми; повне ім'я, по батькові та прізвище студента; скорочене ПІБ, науковий ступінь та наукове звання керівника; ситуаційна схема з визначеною ділянкою для проєктування; аналіз переваг та недоліків ділянки; витяг з кадастрового плану щодо функціонального призначення обраної території; аналіз навколишньої сформованої території; схема планувальних обмежень; схема генерального плану з зазначенням можливих змін в планувальній структурі та насиченням новими функціями на майбутнє; точна конфігурація та площа ділянки під проєктне рішення; результати аналізу дії таких факторів на ділянку та об'єкт проєктування: містобудівних, природно-кліматичних, функціонально-планувальних, технічних, естетичних; фотофіксація місцевості з урахуванням основних видових точок; схема транспортно-пішохідного руху та пропозиції щодо змін з урахуванням запроєктованого об'єкта; перші пошукові проєктні пропозиції як висновки до проведеного аналізу.

Клаузура (лат. „запирати”) – це первісна, попередня ідея просторової теми, художнього образу споруди певного функціонального призначення або містобудівного утворення. Виконується у вигляді графічного начерку для подальшої роботи над проєктом. Назва походить від старої традиції навчання, коли виконавців клаузури ізолювали один від одного, запираючи в окремому приміщенні.

Сьогодні клаузура проводиться у відкритих аудиторіях у творчому колективі. Такий вид навчальної справи в архітектурних, дизайнерських

та художніх школах виконується студентами самостійно (без допомоги викладача) за визначений певний проміжок часу.

Короткочасність клазури має на меті концентрувати творчу енергію студента, спонукати у нього творчу інтенсивну роботу фантазії, виявити з найбільшою виразністю своє ставлення до теми, визначити в загальних рисах архітектурний і композиційний задум. Тому доробка клазури вдома зводить нанівець саму ідею і призначення події.

У клазурі проявляється творча інтуїція студента, виражається доступність, свіжий та оригінальний авторський погляд, небайдужа позиція, неупередженість (див. дод. 1). Вона повинна містити лише те, що необхідно для розкриття ідеї: зображення мають бути узагальненими і виразними. Розміщення проєкцій на аркуші підпорядковується загальним вимогам компоновки, проте основне місце може отримати перспективний малюнок або одна з проєкцій, котра найбільш ясно розкриває концепцію або образну характеристику об'єкта в навколишньому середовищі. Практичні навички, нароблені в процесі навчання, дозволяють студентові відібрати найважливіші вихідні дані і протягом декількох годин графічно сформулювати свою первинну гіпотезу про композицію об'єкта.

Клазура не завжди визначає подальший хід розвитку проєкту, однак вона зберігає свою певну творчу і пізнавальну цінність як суб'єктивне охоплення теми в цілому. На наступному занятті після виконання клазури проводиться її захист та оцінка. Це важливий навчально-виховний етап: викладач обґрунтовує оцінку, аналізує клазури прилюдно, при усіх студентах групи.

Спеціалізація «Дизайн архітектурного середовища» нерозривно пов'язана з раціонально організованим й естетично оформленим внутрішнім і зовнішнім матеріально-просторовим оточенням, у якому розгортаються процеси життєдіяльності. Змістовне ядро, з якого розгортається проєктне рішення і яке висвітлює ідею розв'язання існуючої проблеми та шляхи досягнення проєктних цілей із залученням філософських і методологічних знань називається дизайн-концепція (концепція проєкту). Концептуальний підхід – це система поглядів на архітектурне середовище, основними рисами якої є ідейність, системність і логічна поміркованість, що базується на одноособовій керівній ролі архітектора зі свідомістю глобаліста.

У рефераті програми-завдання мають бути висвітлені актуальність обраної теми та обґрунтування її місцеположення. Спочатку треба визначитися з типологічною групою об'єкта проєктування, його практичною значимістю для поселення або міста та необхідністю розробки нових рішень у конкретних умовах. Актуальність теми підтверджується законодавчими матеріалами країни, якщо це стосується загального розвитку тієї чи іншої галузі або напряму архітектури і дизайну, наприклад: підсилення інтересу до енергоощадного будівництва, екологічних проблем найкрупніших міст, потреба в інклюзивному дизайні

тощо. Також актуальність може стосуватися конкретного міста, в якому планується розробляти будівлю обраного функціонального призначення, це може бути район міста, в якому в результаті урбанізації відбувся дисбаланс між житлом та закладами обслуговування населення.

Треба надати стислу характеристику земельній ділянці: визначити габарити ділянки, переваги сусідства з іншими комплексами та складеною забудовою. Якщо проєктування ведеться в історичній частині міста, важливо врахувати ступінь історичної цінності сформованого архітектурного ансамблю. Обмеження розвитку нової будівлі по висоті та визначення максимально можливого заглиблення під землю. Усі ці дані впливають з ретельного осмисленого підходу щодо опрацювання конкретної ситуації. Але визначальним фактором, звичайно, є вибір студента, який в подальшому житті обирає свій творчий шлях. Уточнити ці питання частково можна під час семінару з отриманням компетентних рекомендацій від викладачів.

Наступний етап – вивчення індивідуальних функціональних характеристик та розрахунки пропорційних співвідношень функціональних зон. Загальна площа земельної ділянки з огляду на те, що об'єкт проєктування для дипломної роботи має бути не менш як 15000 м².

Для розрахунку треба користуватися довідниками, вивчати чинні державні будівельні норми, іншу нормативну та методичну літературу залежно від обраної тематики проєкту. Розробка програми-завдання ведеться самостійно під керівництвом викладачів, задіяних на переддипломному проєкті. Потенційні керівники майбутнього проєкту на цій стадії не підключаються.

АПЗ розробляється студентом на основі довідників та чинної нормативної літератури і стосується не лише будівлі проєктування, але й техніко-економічних показників ділянки проєктування – майбутнього генерального плану (див. дод. 2).

Студент має визначитися з кількістю мешканців, якщо тема проєкту – житловий комплекс, або відвідувачів громадської будівлі з розрахунку кінцевої необхідно врахованої площі, що задається на дипломне проєктування. Наведені у кінцевій таблиці площі приміщень мають розраховуватися за відповідними формулами (див. дод. 3).

Після розробленої програми з визначеною кількістю приміщень можна приступати до наступного етапу – виконання фор ескізу. Фор ескізи проєкту ілюструють два альтернативних варіанти (див. дод. 4, 5).

Альтернатива (фр. *alternative*, рос. *альтернатива*, англ. *alternative*, нім. *Alternative*) – це наявність і необхідність вибору між двома чи кількома можливостями, що виключають одна одну.

Середовищне проєктування – рішення прогностно-проектних завдань з позицій збереження найкращих традицій, їхнього природного оновлення шляхом використання внутрішнього потенціалу конкретного місця – «духу місця».

На стадії ескізного проектування ідея і тема проектного рішення, оформленого у вигляді концепції, отримує конкретне втілення у варіантах проектного рішення.

На стадії виконання фор ескізів виконуються:

- схеми, таблиці, рисунки, які наочно представляють зміст проектних пропозицій;
- ескізні креслення генерального плану, схем функціонального зонування будівель і споруд комплексу та інших елементів архітектурного середовища;
- надається розгортка, основні видові точки в існуючому середовищі;
- розробляються пошукові макети загального рішення.

Рекомендується виконати більше двох альтернативних рішень для подальшого вибору найбільш перспективних шляхів.

Ця стадія передбачає поглиблений аналіз усіх «за» і «проти» при обговоренні проектних пропозицій, уточнення загальної композиції, пропорцій тощо. Після затвердження напрямку починається ескізна розробка проекту.

Робочий макет – один з найважливіших прийомів пошукового проектування. Виготовлення робочого макета та робота з ним надають варіативні можливості пошуку об'ємного рішення об'єкта, що проектується. Відчуті масштабність відповідно до оточуючого архітектурного та природного середовища. Думки щодо застарілості ретроспективного методу на відміну від побудови 3D-проекцій є дещо хибними. Бо на етапі пошуку значно простіше і скоріше можна виявити неприйнятні або нелогічні напрямки руху архітектурної думки.

На різних етапах проектування використовуються такі макети: пошукові (для визначення основних об'ємно-просторових або компонувальних характеристик проектного об'єкта, зіставлення альтернативних проектних пропозицій); доводочні (для більш детального опрацювання окремих елементів). Планувальний містобудівний макет з прилеглими територіями виконується для визначення значущості об'єкта проектування у заданих умовах.

Макетування (від італ. «macetto» – ескіз, начерк) – умовне або натуральне об'ємно-просторове зображення об'єкта в певному масштабі, що дозволяє вести пошук й оцінку естетичних, функціональних, конструктивно-технологічних або споживчих якостей нових виробів і форм, в комплексі аналізувати різні аспекти конкретного проектування.

Макетування дає можливість відтворювати і вивчати різні явища в лабораторних умовах, сприяє механізації процесу проектування, дозволяє оперативно отримувати наближені до натури матеріали випробувань дизайнерських об'єктів. Макети розрізняють залежно від імітуючих сторін об'єктів дизайну (художньо-естетичних, конструктивних, технологічних); залежно від етапу проектування (робочі, ескізні, демонстраційні, для лабораторних випробувань); за масштабом.

Робочий архітектурний макет зазвичай передує кресленням, а не робиться перед здачею проєкту на оцінку. Реальна користь від такого макету та його оцінка важливі на стадії розробки фор ескізів. На таких макетах ретельно перевіряється те чи інше містобудівне композиційне рішення. У пошуках кращого планувального рішення проєктувальник варіює окремими габаритами будівель, виготовлених у певному масштабі і розташованих на ксерокопії креслення із зображенням рельєфу місцевості та існуючої забудови. Бажано, щоб рельєф виконувався об'ємним і «брав участь» у формуванні загальної композиційної структури. Робота над переддипломним проєктом постійно супроводжується макетуванням, що допомагає досить конкретно і ясно виявити необхідне об'ємне і просторове рішення. Крім того, макет дає можливість виявити забудову в комплексі з такими елементами, як озеленення, благоустрій, проїзди, транспортні розв'язки тощо.

З точки зору сприйняття планувальний макет дуже наочний і ясно ілюструє просторовий задум на великій території. На відміну від планувальних, макети окремих будівель мають свою специфіку. Якщо в планувальному макеті основне завдання – показати взаємне розташування будівель у комплексі і виявити планувальне рішення певної ділянки території, то мета макета будівлі – показати архітектуру з різним ступенем деталізації елементів, що в цьому випадку не має особливої потреби.

Прикладом макетного підходу до пошуку досконалого архітектурного рішення та розміщення об'єкта в оточенні є творчий метод архітектора Френка О. Гері. Комп'ютером архітектор не користувався принципово, він робив робочий макет, на якому ж і виправляв, доробляв до бажаного результату, а потім цифрована модель суміщалася з пропорціями, закладеними Гері.

Сучасні тенденції дигітального дизайну набувають рис моделювання у віртуальному просторі з надзвичайно складною тривимірною конфігурацією. Але на стадії переддипломного проєктування студенти не володіють такими методами, і донині найкращим, найпростішим прийомом залишається робота з макетом.

Для заощадження часу та досягнення певного рівня завершеності вирішення поставленого завдання слід уявити вимоги щодо рівня проробки переддипломного проєкту (див. дод. 6 і 7). Крім естетичних умов, треба дотримуватися конструктивно-технологічних та функціональних правил. У гонці за екстравагантним рішенням не слід забувати і про нормативні вимоги та основні конструктивні особливості будівель. Дипломний проєкт – це проєкт, який може бути реалізований, тому слід дотримуватися правил проєктування з урахуванням природно-кліматичних, екологічних, містобудівних, технологічних та інших факторів.

Ескізний проєкт не означає погано обдуманого або взагалі необдуманого конструктивного рішення. У свідомості архітектора це

повинно проявлятися автоматично на базі отриманих теоретичних знань з типологічних особливостей будівель і споруд, їхніх конструктивних характеристик та різних композиційно-просторових рішень. Слід спочатку виявити, до якого класу відноситься будівля, які є оптимальними для неї функціональна і планувальна структура, що обмежується технологічними процесами та виробленими на основі багаторічного експлуатаційного досвіду норми та обмеження. Тому в проєктних кресленнях обов'язково мають бути грамотно показані сходові клітини та ліфтові вузли, що не вимагає багато уваги для грамотного проєктувальника. Вертикальні комунікації, як відомо, формують каркас будівлі, мають певні обмеження щодо взаємного розташування та нормативні відстані, що дозволяють оптимально розташувати усі функціональні процеси. Великого значення набуває розташування коридорів та інших горизонтальних комунікацій, перебільшена довжина яких та надто заплутаний малюнок на плані свідчать про необдумане та не зовсім вдале розміщення приміщень різного функціонального призначення. Найпоширенішою помилкою є розширення корпусу будівлі без влаштування атриумів та верхнього освітлення, що призводить до появи гігантських просторів без природного освітлення. Тому на стадії ескізного проєкту виявляється загальна планувальна структура будівлі, наноситься сітка колон або інша конструктивна схема, проробляються вертикальні комунікації та санітарні вузли. Також позначаються вікна, двірні прорізи та ін. Розріз є основним кресленням, яке допоможе зрозуміти проєктувальнику, яким чином розподілиться функціональне навантаження по поверхах і ярусах, а також виявить основну об'ємно-просторову «оболонку» самої будівлі.

Щодо детальної проробки фасадів – це залежить від компактності об'єкта та значення оздоблення у кінцевій роботі, якщо це основний напрямок магістерського дослідження, що стосується фасадного опорядження та сонцезахисних пристроїв.

СКЛАД ПРОЄКТУ

Графічна частина виконується для кожного з альтернативних варіантів, тому позначення (х 2) – це обов'язковий кількісний показник для розробки двох варіантів. Зміни у складі проєкту можуть бути затверджені в ході безпосередніх консультацій з керівниками переддипломного проєкту.

1. Ситуаційний план М 1: 2000.
2. Опорний план М 1: 2000; М 1: 1000.
3. Генеральний план М 1: 500 (х 2)
4. Схеми функціонального зонування; схема руху транспорту і пішоходів; озеленення (х 2).
5. План першого поверху (стилобату комплексу будівель і споруд) М 1:400, М 1:200 (х 2).
6. Плани типових поверхів М 1:400, М 1:200 (х 2).

7. Фасади з антуражем М 1:400, М 1:200 (х 2).
8. Розрізи М 1:400, М 1:200 (х 2).
9. Перспективні зображення (min2) (х 2).
10. Робочий макет з двома трансформованими об'єктами на одній топооснові.

При ескізному проектуванні переддипломного проєкту важлива увага надається дизайн концепції, яка і має бути зазначена у пояснювальній записці до курсового проєкту. Перше – це формулювання дизайн проблеми та опис мети і прийомів, якими ця концепція має досягатись; друга частина – викладення основних проєктних ідей, задум проєкту, описання структури, характеристик і властивостей об'єкта. Проєктні засоби і план на продовження доробки концептуального рішення складаються у третій частині.

1. Завдання на проектування.
2. Містобудівне обґрунтування.
3. Характеристика і обґрунтування функціонального рішення будівлі.
4. Характеристика і обґрунтування об'ємно-планувального рішення будівлі.
5. Конструктивне рішення.
6. Предметно-просторове середовище з подальшою розробкою дизайн-елементів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

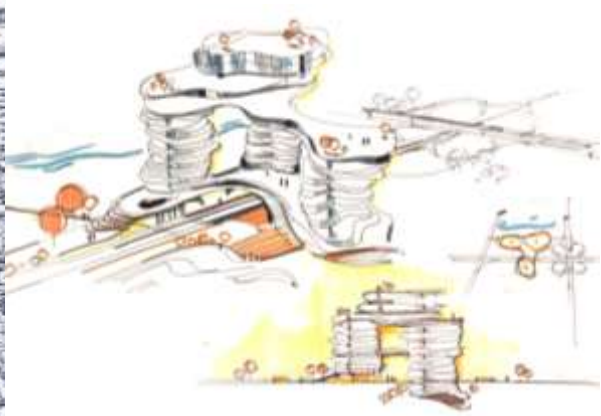
1. Основи дизайну архітектурного середовища: підручник / В. О. Тімохін, Н. М. Шебек, Т. В. Малік та ін. – Київ: КНУБА, 2010. – 400 с.
2. Куцевич В.В., Брідня Л.Ю., Рогожнікова О.Є. Нормативно-методичні основи архітектурного проектування громадських будівель і споруд: навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Куцевича. – Київ: КНУБА, 2016. – 112 с.
3. Лінда С.М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд: навч. посіб. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 608 с.
4. Нойферт Э. Строительное проектирование: пер. с нем. – Москва: Архитектура-С, 2017. – 600 с.
5. Коваленко Ю.Н., Шевченко В.П., Михайленко И.Д. Краткий справочник архитектора (гражданские здания и сооружения) / под общ. ред. Ю.Н. Коваленко. – Київ: «Будівельник», 1975. – 704 с.
6. Ежов В. И., Ежов С. В., Ежов Д. В. Архитектура общественных зданий и комплексов. – Київ: ВИСТКА, 2006. – 380 с.
7. Гельфонд А.Л. Архитектурное проектирование зданий и сооружений: учебн. пособ. – Москва: Архитектура-С, 2007. – 280 с.
8. Бачинська Л.Г. Архітектура житла: Проблеми теорії та практики структуроутворення. – Київ: Грамота, 2004. – 408 с.
9. Тімохін В.О. Основи містобудування: навч. посіб. – Київ: ІЗМН, 1996. – 216 с.
10. Тімохін В.О. Методологія проектування архітектурного середовища: конспект лекцій. – Київ: КНУБА, 2006. – 48 с.
11. Лисициан М.В., Пронин Е.С. Архитектурное проектирование жилых зданий. – Москва: Архитектура-С, 2006. – 488 с.
12. Шимко В.Т. Комплексное формирование архитектурной среды. Основы теории: в 2 т. – Москва: СПЦ-принт, 2000. – Кн. 1. – 108 с.
13. Дизайн архитектурной среды: учеб. для ВУЗов / Г.Б. Минервин, А.П. Ермолаев, В.Т. Шимко, А.В. Ефимов, Н.И. Щепетков, А.А. Гаврилина, Н.К. Кудряшев. – Москва: Архитектура-С, 2006. – 504 с.
14. Черкес Б.С., Лінда С.М. Архітектура сучасності: остання третина ХХ – початок ХХІ століть: навч. посіб., 2-ге вид. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. – 384 с.
15. Криворучко О. Ю. Сучасна архітектура: термінологічний словник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – 136 с.

16. Житкова Н.Ю. Теорія архітектури і архітектурного проектування. Архітектурна типологія промислових будівель: конспект лекцій. – Київ: КНУБА, 2005. – 100 с.
17. Шемседінов Г.І. Проектування мобільних будівель: навч. посіб. – Київ: КНУБА, 2007. – 144 с.
18. Шебек Н.М. Методичні вказівки до курсу «Методика передпроектного аналізу». – Київ: КДТУБА, 1997. – 23 с.
19. Колінько В.В., Куровський Г.К. Київ – священний простір. Від філософії до національної ідеї. – Київ: Київська національна ініціатива, друге видання, 2010. – 256 с.
20. Соченко В.И., Лами И.А., Вильковский В.С. Предприятия связи / архитектору-проектировщику. – Москва: Стройиздат, 1981. – 159 с.
21. Гиговская Н.Е., Копелянский Д.Г., Лернер И.И, Мурадов Г.А., Опочинская А.И., Розен А.Я. Административные здания / архитектору-проектировщику / под ред. А.И. Опочинской. – Москва: Стройиздат, 1975. – 182 с.
22. Лоїк Г.К., Степанюк А.В. Основи проектування українських церков: навч. посіб. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2000. – 136 с.
23. Книш В.І. Архітектурне проектування житла. Нотатки з досвіду архітектора-практика / навч. посіб. – Київ: КНУБА; А+С, 2012. – 176 с.
24. Проектирование заглубленных жилищ: пер. с.англ. / Р. Стерлинг, Дж. Кармоди, Т. Эллисон и др. – Москва: Стройиздат, 1983. – 192 с.
25. Голубев Г.Е., Анджелин Г.М., Модоров А.Ф. Современные вокзалы железнодорожного, речного, морского, автомобильного и воздушного транспорта. – Москва: Стройиздат, 1967. – 206 с.

СПИСОК КОРИСНИХ САЙТІВ

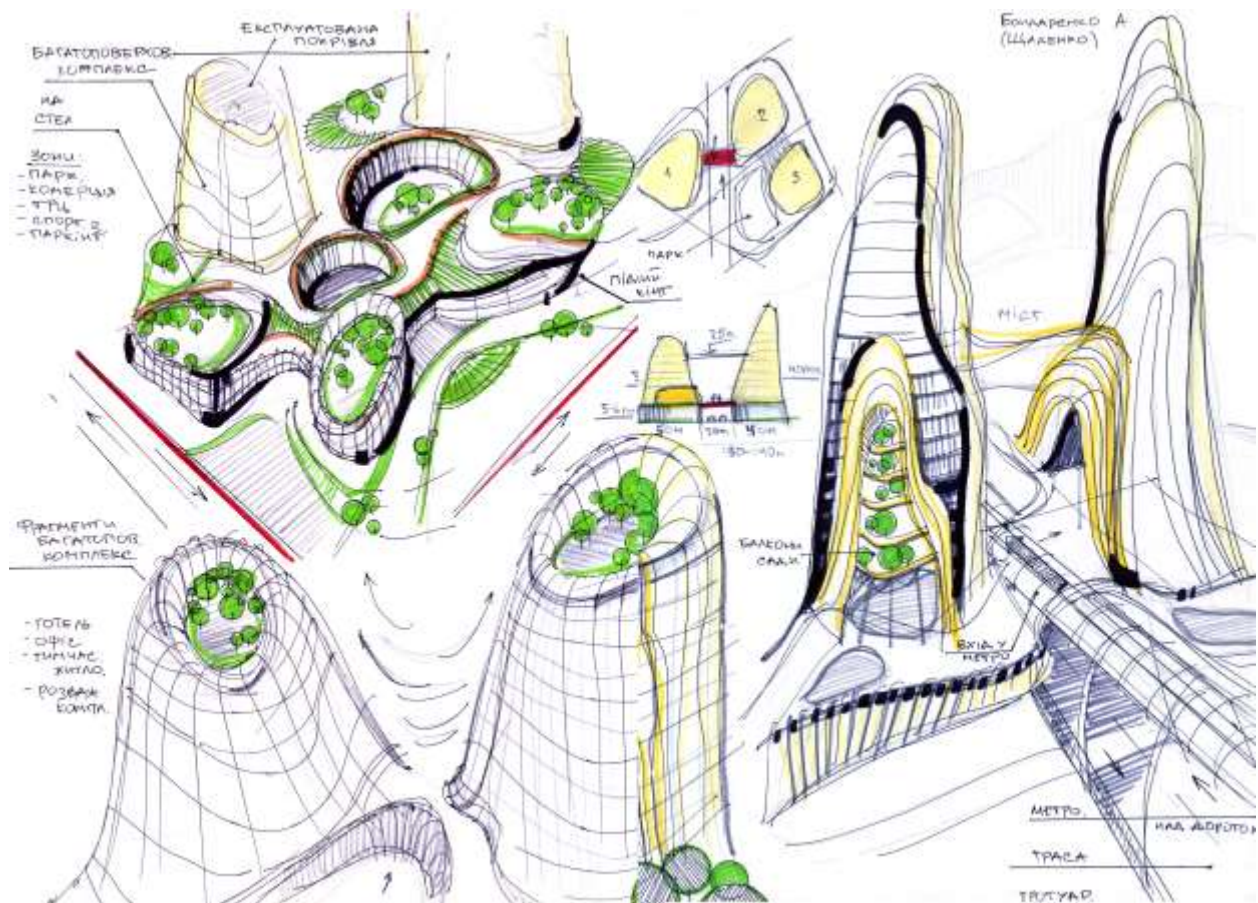
1. Державні будівельні норми України. Режим доступу: <http://dbn.at.ua/load/normativy/dbn/1> – Назва з екрана.
2. Містобудівний кадастр Києва. Режим доступу: <https://kga.gov.ua/mistobudivnij-kadastr> – Назва з екрана.
3. Головна бібліотека КНУБА. Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/> – Назва з екрана.
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua> – Назва з екрана.
5. Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного. Режим доступу: [http:// www.dnabb.org](http://www.dnabb.org) – Назва з екрана.

Приклад виконання першого етапу – клаузури до переддипломного проєкту

Ситуаційний план

I-й варіант пошуку біонічних форм

II-й варіант пошуку біонічних форм

Клаузура до переддипломного проєкту на тему «Методи органічної архітектури у сучасному міському середовищі (на прикладі багатофункціонального комплексу в м. Києві). Виконала ст. Бондаренко А.Д.

Приклад оформлення та змісту завдання на проєктування – загальні дані

Затверджую

Погоджено керівником _____ (_____)

Завідуючий кафедрою
дизайну архітектурного середовища
КНУБА

Тімохін

В.О.

« ____ » _____ р.

ЗАВДАННЯ НА ПРОЄКТУВАННЯ:**«Методи органічної архітектури у сучасному міському
середовищі****(на прикладі багатофункціонального комплексу в м. Києві)»****Загальні дані**

№	Перелік загальних даних та вимог	Загальні дані та вимоги
1	Підстава для проєктування	переддипломний проєкт
2	Склад комплексу об'єкта, його основні характеристики	торгівельно-розважальний блок (стилобат); офіси; готель, комплексний благоустрій території; комплекс має складатись з трьох багатоповерхових блоків, об'єднаних стилобатною частиною та переходами між будівлями на визначеному за проєктом рівні
3	Стадійність проєктування	п
4	Характер будівництва	нове будівництво
	Загальні вимоги до інженерного та технологічного завдання	ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будинки та споруди», ДБН В.2.2-24:2009 «Проектування висотних житлових і громадських споруд», згідно з чинними нормами. Передбачити благоустрій території з урахуванням дитячих та спортивних майданчиків, рекреаційних площ згідно з ДБН Б.2.2-5:2011

5	Головні архітектурно-планувальні та містобудівні вимоги	архітектурно-планувальне рішення багатофункціональної будівлі має складатися з таких функціональних зон: торговельно-розважальної (стилобат); офісної (16 – 26 поверхів); готельної (20 поверхів в окремій будівлі комплексу). За конфігурацією планується зведення висотної офісної споруди і готельного комплексу на стиловатній частині (в якій розташована торговельно-розважальна частина, кінотеатр, місця громадського харчування тощо). Передбачається благоустрій території з влаштуванням майданчиків для відпочинку, зеленої зони, променаду для прогулянок. Планується підземний паркінг (4 поверхи) на 600 авто. Висота поверхів: стиловатна частина – 4-5 м. Типовий поверх (крім технічного) – 3,6 м. Вертикальні комунікації – сходи і ліфти. Горизонтальні комунікації – коридори
6	Головні вимоги до конструктивних рішень	каркасно-монолітна система. Стійкість будівлі забезпечується тримальним металевим каркасом, монолітним залізобетонним ядром і плитами перекриття. Фундаменти – монолітна залізобетонна плита. Колони – бетон. Перекриття та покриття монолітні залізобетонні. Ригелі – металеві. Стіни – вітражі потрійного застосування, навісні панелі товщиною 250 мм; перегородки – гіпсокартон товщиною 120 мм. Сходи монолітні залізобетонні
7	Головні вимоги до оздоблення	оздоблення фасадів, місць загального користування вирішити проектом. Екстер'єрна частина будівлі оздоблена вентильованим фасадом. Проектом передбачені такі види внутрішньої обробки: скляний фасад з регульованими жалюзіями та декоративні дерев'яні панелі
8	Вказівки про необхідність розробки окремих проєктних рішень у кількох варіантах	розробити окремі проєктні рішення у двох альтернативних варіантах
9	Головні техніко-економічні показники	передбачити такі компоненти: - підземна паркова на 600 місць; - вбудовані комерційні приміщення; - атріумний простір; - зелені сади, експлуатована покрівля
10	Вимоги до благоустрою та озеленення ділянки	ДБН В.2.2-24:2009 «Проектування висотних житлових і громадських споруд» згідно з чинними нормами.

Приклад оформлення та змісту завдання на проектування –
перелік та площі приміщень об'єкта проектування

БАГАТОФУНКЦІОНАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС		
№	Назва приміщень	Площа, м ²
Вхідна група приміщень:		360
1.1	Тамбур	8
1.2	Кімната охорони	4
1.3	Гардероб	12
1.4	Вестибюль	86
1.5	Коридор	60
1.6	Ліфтовий хол	100
1.7	Сходові клітка	36
1.8	Санітарний вузол	18
1.9	Господарчі приміщення	24
1.10	Приміщення для інвентаря	12
1.11	Атріум	
2. Адміністративна частина:		300
2.1	Приймальня директора	14
2.2	Кабінет директора	20
2.3	Кабінет заступника директора	16
2.4	Кабінет інженерно-технічного персоналу	20
2.5	Кабінет завгоспа	14
2.6	Бухгалтерія	30
2.7	Кабінет головного бухгалтера	14
2.8	Відділ кадрів	18
2.9	Кімната господарських організацій	12
2.10	Архів	60
2.11	Вестибюль	50
2.12	Господарчі приміщення	14
2.13	Приміщення для інвентарю	10
3. Офіс:		13000
3.1	Приймальня	6
3.2	Вестибюль	60
3.3	Кімнати чергового персоналу	8
3.4	Службовий санітарно-технічний блок	10
3.5	Кімната чергового адміністратора	12
3.6	Камера схову	12
3.7	Приміщення охорони	16
3.8	Приміщення посильних	8
3.9	Гардероб	32
3.10	Комора прибирального інвентаря	4
3.11	Конференцзал	46

3.12	Санвузол (роздільний для жінок та чоловіків) з умивальниками у шлюзах	2x56=112	
3.13	Переговорна		
3.14	Робочі приміщення	348	
3.15	Архів	12	
3.16	Бухгалтерія	30	
3.17	Кабінет секретаря	8	
3.18	Кабінет керівника	16	
4. Готель:		6800	
Назва приміщення		Кількість	Площа, м²
<i>4. 1. Житлові номери</i>			
4.1.1	Апартамент (1 чол.)	2	60
4.1.2	Люкс (2 чол.)	4	40
4.1.3	Номер 1 категорії (1 чол.)	48	13
4.1.4	Номер 2 категорії (2чол.)	120	18
	Всього:		5 300
<i>4.2. Приміщення поверхового обслуговування</i>			
4.2.1	Холи		130
4.2.2	Кімната чергового персоналу		12
4.2.3	Приміщення старшої покоївки		10
4.2.4	Комора брудної білизни		6
4.2.5	Комора протирального інвентаря		4
4.2.6	Площа розбирання брудної білизни		4
4.2.7	Кімната побутового обслуговування		7
4.2.8	Приміщення для зберігання візків покоївок		12
4.2.9	Санвузол персоналу		5
3.2.10	Душова персоналу		10
4.2.11	Пральня		15
	Всього:		300
<i>4.3. Приймально-вестибюльна група</i>			
4.3.1	Вестибюль		330
4.3.2	Бюро приймання і реєстрації (при вестибюлі)		12
4.3.3	Бюро бронювання (при вестибюлі)		10
4.3.4	Пункт оперативного зв'язку		6-8
4.3.5	Кімната чергового персоналу		8
4.3.6	Кімната чергового адміністратора		12
4.3.7	Службовий сан. тех. блок		10
4.3.8	Сейфова при 3.5		8
4.3.9	Швейцарська (біля головного входу)		6-8

Продовження дод. 3

4.3.10	Камера схову	12
4.3.11	Приміщення охорони 2	8
4.3.12	Приміщення посильних	8
4.3.13	Телефонний переговорний пункт (відділення з'язку)	12
4.3.14	Гардероб	8
4.3.15	Приміщення для багажних візків	9
4.3.16	Комора прибирального інвентаря	10
4.3.17	Тамбур 2	8
4.3.18	Медпункт	26
4.3.19	Санвузол (чол и жін)	18
	Всього:	800
5.	Експлуатована покрівля:	300
6.	Переходи між будівлями:	100
7.	Комерційна зона (магазин):	450
7.1	Торговельний зал	215
7.2	Каса	6
7.3	Приміщення для приймання товару	16
7.4	Склади для зберігання товару	80
7.5	Приміщення для інвентаря	10
7.6	Камера відходів	4
7.7	Кабінет директора	10
7.8	Приймальня директора	6
7.9	Бухгалтерія	23
7.10	Кімната персоналу	28
7.11	Роздягальня персоналу	25
7.12	Санвузол	10
7.13	Душова	17
8.	Кафе на 200 відвідувачів:	430
8.1	Вестибюль	15
8.2	Гардероб	9
8.3	Санвузол для відвідувачів	30
8.4	Обідній зал	280
8.5	Гарячий цех (кухня)	20
8.6	Завантажувальна	10
8.7	Мийка	4
8.8	Комори для сухих продуктів	4
8.9	Охолоджувальна камера	3
8.10	Бухгалтерія	12
8.10	Приймальня директора	6
8.11	Кабінет директора	10
8.12	Кімната інвентаря	6
8.13	Роздягальня для персоналу	10
8.14	Душова	6
8.15	Санвузол для персоналу	5

Кількість поверхів – 22.

Стилобат – 3 поверхи.

Офісна частина – 22 поверхи.

Готельна частина – 16 поверхів,

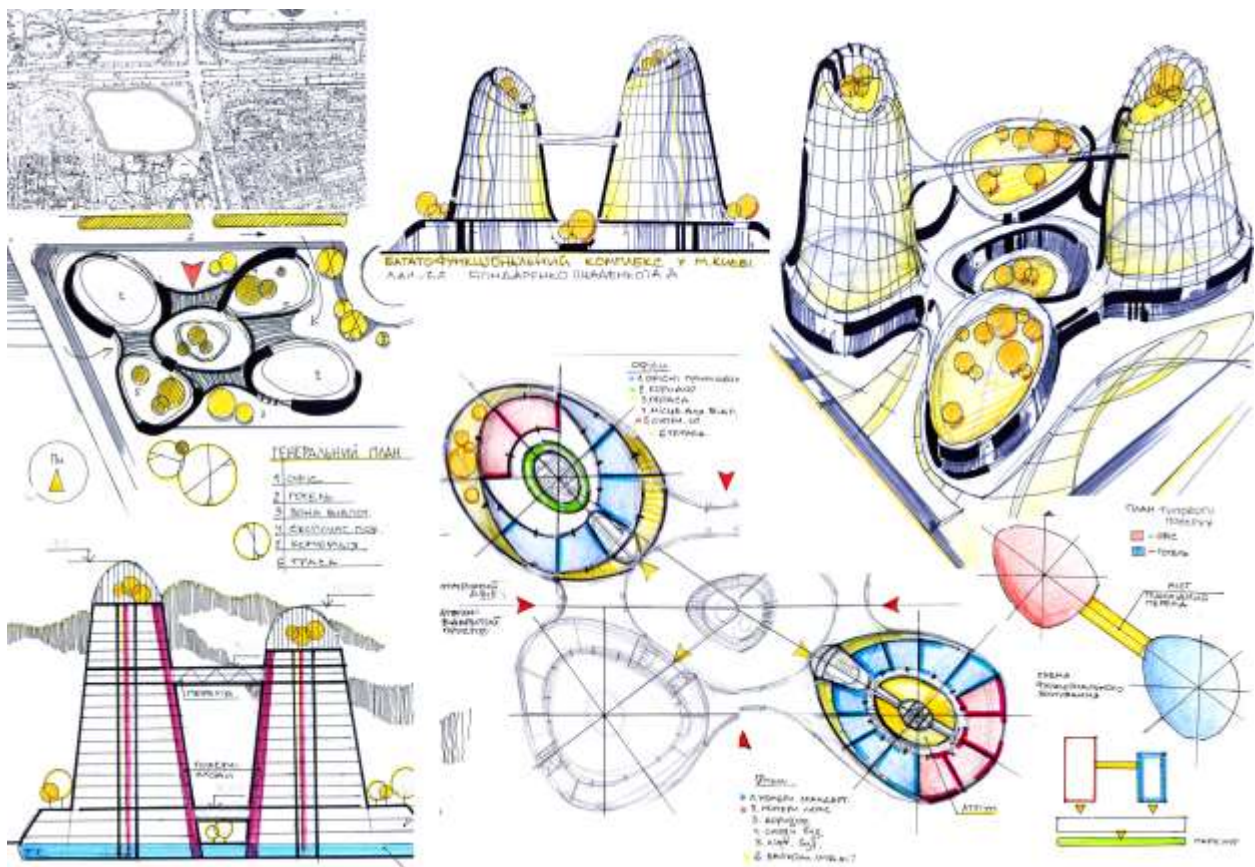
- Загальна площа офісів усіх поверхів будівлі	13000 м ²
- Загальна площа зелених садів та покрівель у будівлі	600 м ²
- Загальна площа готелю	6 800 м ²
- Загальна площа входних груп	1300 м ²
- Загальна площа кафе (кількість – 3)	1300 м ²
- Загальна площа комерції (кількість – 10)	3000 м ²
- Загальна площа адміністративної частини	300 м ²
- Загальна площа переходів між будівлями	300 м ²

Всього: 25 000 м²

Архітектор проекту Бондаренко А.Д., 2018 р.

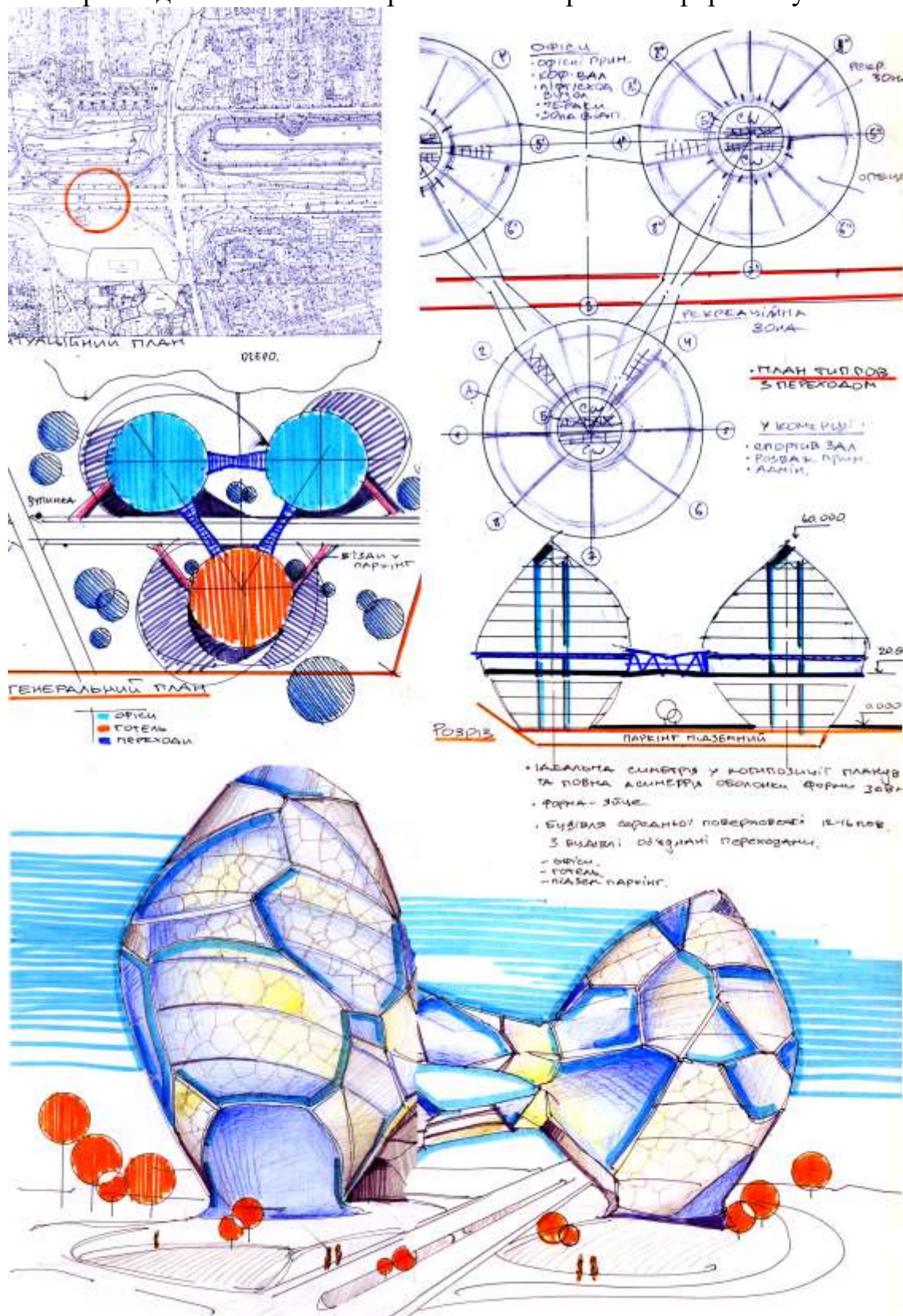
Додаток 4

Приклад виконання фор ескізу першого варіанта проектного рішення

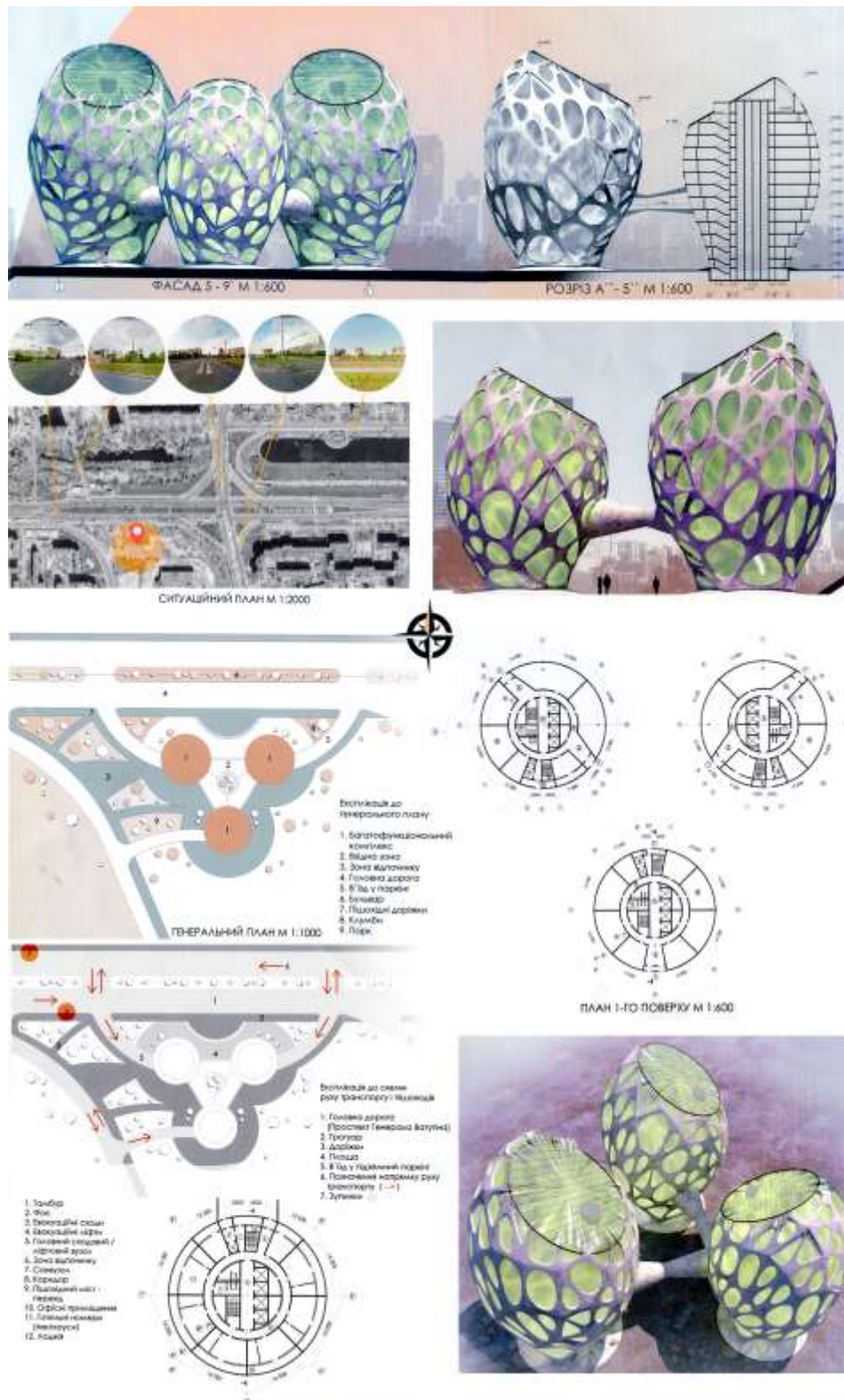
Фор ескіз № 1 переддипломного проєкту на тему «Методи органічної архітектури у сучасному міському середовищі (на прикладі багатофункціонального комплексу в м. Києві)». Виконала ст. Бондаренко А.Д.

Приклад виконання альтернативного варіанта – фор ескізу №2

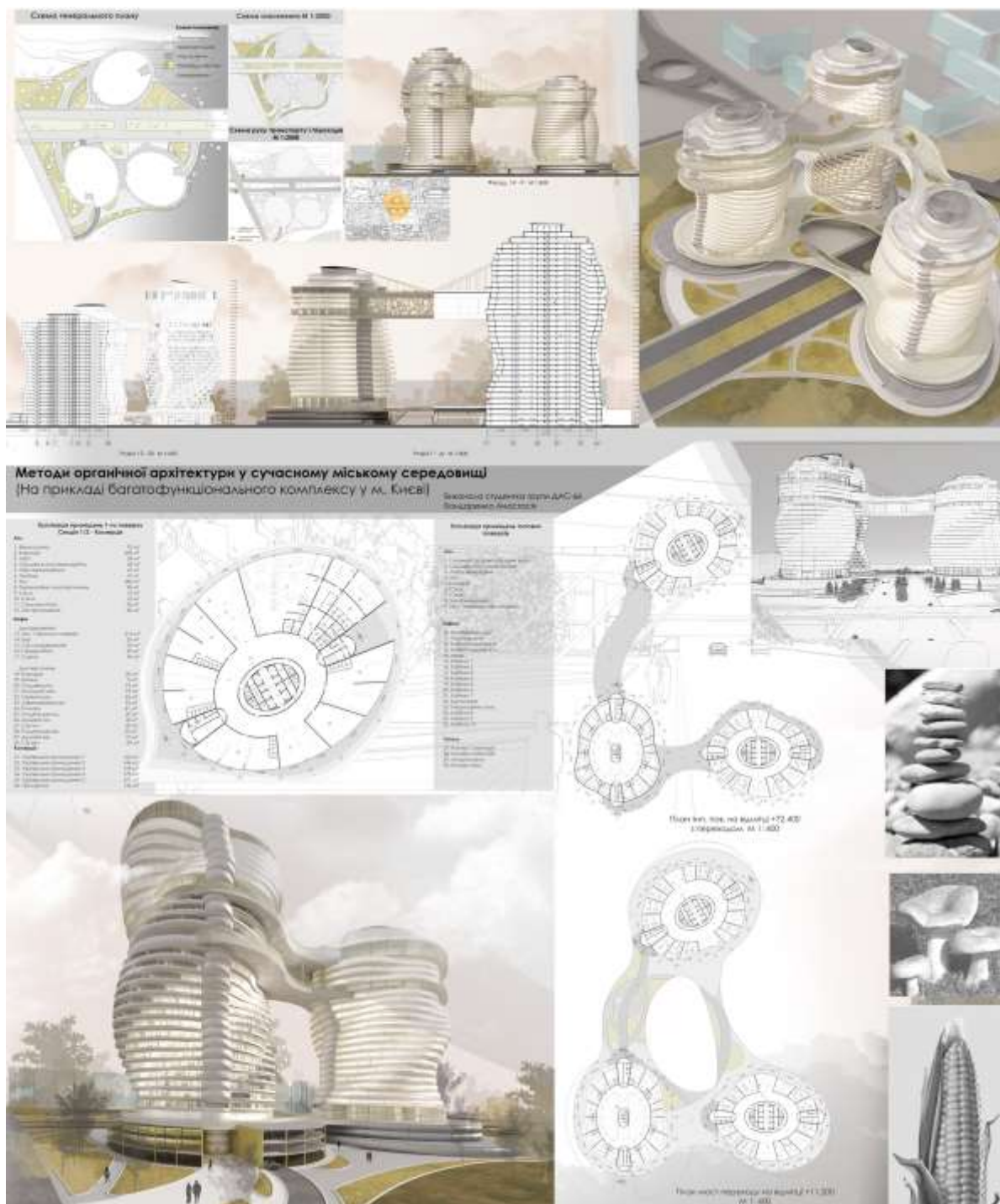
Фор ескіз № 2 переддипломного проєкту на тему «Методи органічної архітектури у сучасному міському середовищі (на прикладі багатофункціонального комплексу в м. Києві)». Виконала ст. Бондаренко А.Д.

Приклад подачі ескізного проєкту одного з обраних варіантів

Варіант переддипломного проєкту Анастасії Бондаренко на тему «Методи органічної архітектури у сучасному міському середовищі (на прикладі багатофункціонального комплексу в м. Києві)», 2018 р.

Приклад подачі альтернативного варіанта переддипломного проєкту

Варіант переддипломного проєкту Анастасії Бондаренко, який став основою для проєктної частини магістерської роботи «Методи органічної архітектури у сучасному міському середовищі (на прикладі багатофункціонального комплексу у м. Києві)», науковий керівник дипломного проєкту проф., д-р арх. Г. Л. Ковальська.

Для нотаток

Для нотаток

Навчально-методичне видання

КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ: ПЕРЕДДИПЛОМНИЙ ПРОЄКТ

Завдання та методичні вказівки до виконання курсової роботи
для студентів VI курсу архітектурного факультету,
галузі знань 19 «Архітектура та будівництво»,
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»,
спеціалізації «Дизайн архітектурного середовища»

Укладач Щурова Вікторія Анатоліївна

Випусковий редактор В.С. Сасько
Комп'ютерне верстання *А.І. Яцемирської*

Підписано до друку 2020 р. формат 60 × 40_{1/16}
Ум. друк. арк. 1,63. Обл.-вид. арк. 1,75.
Електронний документ. Вид № 35/III-20.

Видавець і виготовлювач
Київський національний університет будівництва і архітектури

Повітрофлотський проспект, 31, Київ, Україна, 03680
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів
видавничої справи ДК № 808 від 13.02.2002 р.